

**154 § Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi
alueidenkäyttölaki**

Kaupunginhallitus 9.6.2025 § 154

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Iisalmen kaupungin lausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

kaavoituspäällikkö Sari Niemi p. 040 830 4366

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä 11.7.2025 mennessä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi alueidenkäyttölaki. Voimassa olevaan alueidenkäyttölakiin nähden säännökset säilyisivät pääosin ennallaan. Jo vuoden 1958 rakennuslaissa omaksuttu ja vuonna 2000 voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslaissa edelleen noudatettu alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän kolmiportainen hierarkia säilyisi. Kunnilla olisi edelleen keskeinen ja ratkaiseva rooli kaavoituksessa.

Maakuntakaava rajattaisiin koskemaan vain valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä asioita ja myös maakuntakaavan oikeusvaikutuksia rajattaisiin. Kuntien yhteinen yleiskaava ohjaisi yleiskaavaa maakuntakaavan sijasta ja kuntien yhteinen yleiskaava olisi mahdollista hyväksyä kuntien valtuustoissa. Lakiin lisättäisiin säännökset maanomistajan yleiskaavaa ja asemakaavaa koskevasta aloiteoikeudesta sekä kunnan mahdollisuudesta antaa asemakaavaa tai yleiskaavaa koskeva ehdotus maanomistajan valmisteltavaksi. Lakiin lisättäisiin myös suurimpien kaupunkiseutujen yhteistyövelvoitetta, asemakaavan ja yleiskaavan yhteiskäsittelyä, aurinkovoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa ja tuulivoimalan vähimmäisetäisyyttä asutuksesta koskevat säännökset. Kaavoitusmenettelyä koskevia säännöksiä yksinkertaistettaisiin. Muutoksenhakuoikeus asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä rajattaisiin tietyissä tilanteissa asianosaisiin ja yhteisöille lisättäisiin

muistutusvelvoite valitusoikeuden käyttämisen edellytykseksi.

Iisalmen kaupunki antaa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsäädännön seuraavan lausunnon.

Vuorovaikutus osallisten kanssa kaavaa laadittaessa tulee säilymään ennallaan. Tämä turvaa osallisten vaikutusmahdollisuuden elinympäristönsä suunnitteluun ja takaa kaavaprosessin läpinäkyvyyden ja avoimuuden. Valitusoikeutta rajattaisiin koskemaan tietyissä tilanteissa vain asianosaisiin. Iisalmen kaupungin näkökulmasta asemakaavasta tehtävän valitusoikeuden rajaaminen oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella vain niihin osallisiin, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (lainkohta 114§), on siten mahdollinen eikä rajoita liikaa kansalaisten oikeuksia.

Aurinkovoimaa koskevat säädökset (lainkohdat 70§ - 72§) antavat mahdollisuuden laatia aurinkovoima-alueiden osayleiskaavat siten, että niiden perusteella voidaan suoraan myöntää rakennuslupa aurinkovoimaloille. Tämä lisä on tervetullut ja helpottaa lupaprosessia rakennusvalvonnassa, koska tällä hetkellä luvan saaminen edellyttäisi laajempaa lupaprosessia. Yleiskaavaprosessissa kunta turvaa osallisten oikeuden vaikuttaa elinympäristönsä suunnitteluun ja prosessi on läpinäkyvää. Siten suoraan rakentamista ohjaavuus on perusteltua.

Lakiin on täsmennetty (lainkohta 90§) maanomistajan oikeus tehdä kunnalle perusteltu aloite asemakaavan tai 40, 67, 70 tai 73 §:ssä tarkoitetun yleiskaavan laatimiseksi tai muuttamiseksi omistamalleen alueelle. Kunnan on päätettävä aloitteen hyväksymisestä tai hylkäämisestä monijäsenisessä toimielimessään ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään neljän kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta. Iisalmen kaupungissa on näin toimittu ja kaavoitusaloitteet on käsitelty kerran vuodessa teknisessä lautakunnassa. Jatkossa alueidenkäyttölaki velvoittaisi aloitteiden käsittelyn neljän kuukauden määräajassa.

Lakiin on tullut uutena (lainkohta 91§) mahdollisuus antaa asemakaavan tai 40, 67, 70 tai 73 §:ssä tarkoitetun yleiskaavan kaavaehdotus maanomistajan laadittavaksi tämän omistamalle alueelle. Kunnan on päätettävä pyynnön hyväksymisestä tai hylkäämisestä monijäsenisessä toimielimessään. Kunta kuitenkin tulee ohjaamaan kaavaehdotuksen laatimista ja kunta huolehtii osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestämisestä alueidenkäyttölain mukaisesti. Iisalmen kaupunki pitää tärkeänä, että kunta edelleen turvaa vuorovaikutusmahdollisuuden osallisille ja siten turvaa kaavaprosessiin avoimuuden ja läpinäkyvyyden.

Yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittely (lainkohta 41§) tulee uutena lainsäädäntöön. Iisalmi ei näe ongelmana yhteiskäsittelyn mahdollistamista, kun kaavat laaditaan alueidenkäyttölain sisältövaatimusten mukaisesti. Yhteiskäsittely voi parhaimmillaan turvata kaavan sisällön ja vaikutusten arviointien laadun.

Maakuntakaava rajattaisiin koskemaan vain valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä asioita ja maakuntakaavan oikeusvaikutuksia rajattaisiin (lainkohta 27§). Siten maakuntakaava tulisi ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa. Voimassa olevassa lainsäädännössä maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Iisalmen kaupungin toimintaympäristössä, jossa kaupunki on laatinut oikeusvaikutteisen yleiskaavan (ei lainvoimainen valitusten johdosta), muutoksella ei ole suurta merkitystä kaavoituksen järjestämiseen. Iisalmen kaupungissa kulttuuriympäristön osalta maakuntakaavan ohjauksella on ollut merkittävä rooli ja tämän toivotaan jatkossakin säilyvän valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristökohteiden osalta.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

kaavoituspäällikkö/lausuntopalvelu.fi

Oheisaineisto

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö, Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaiksi